

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE

Konsultativni izveštaj

Godišnja usklađivanja maksimalno dozvoljenih prihoda za KOSTT

(april 2019. - mart 2020.)

IZJAVA

RUE je pripremio ovaj Konsultativni izveštaj radi informisanja zainteresovanih strana. Izveštaj ne predstavlja odluku RUE-a i ne treba ga smatrati takvim.

mart 2019.

Sadržaj

1	Uvod	Error! Bookmark not defined.
2	Usklađivanje maksimalno dozvoljenih prihoda	Error! Bookmark not defined.
3	Bilans energije	Error! Bookmark not defined.
3.1	Procena bilansa realizovane i predviđene električne energije	Error! Bookmark not defined.
4	Redovno usklađivanje	6
4.1	Usklađivanja za stopu inflacije	6
4.2	Kapitalne investicije	6
4.3	Faktor podele uštede	7
4.1	Fond za OIE	7
4.2	Usklađivanje troškova gubitka	7
4.3	Usklađivanje netarifnih prihoda.....	8
4.4	Usklađivanje korektivnog faktora prihoda.....	8
5	Predlog za maksimalno dozvoljene prihode OPS/OT	10

1 Uvod

Regulatorni ured za energiju (RUE) trenutno sprovodi redovno godišnje usklađivanje za maksimalno dozvoljene prihode (MAR) koje će pokriti regulisane kompanije. U ovom procesu, RUE će izraditi početni predlog za ažurirani MAR za operatora prenosnog i tržišnog sistema (OPS /OT, KOSTT), operatora sistema distribucije (OSD, KEDS) i snabdevača univerzalnih usluga (SUU). Ova početna procena se zasniva na predlozima podnesenim od strane regulisanih kompanija, kao i odlukama o maksimalno dozvoljenim prihodima za regulatorni period 2018-2022. godine.

Regulacija cena je sredstvo koje RUE koristi za određivanje maksimalno dozvoljenih prihoda - MAR, koje će regulisane kompanije prikupljati za pružanje regulisanih usluga. MAR se određuje na nivou koji omogućava regulisanim licenciranim licima da pokriju razumne operativne troškove i za održavanje svoje imovine i za ostvarivanje razumnog povratka svojih investicija. RUE takođe određuje ciljeve efikasnosti usmerene na povećanje operativne efikasnosti kompanija i obezbeđivanje podsticaja za postizanje ciljeva ili kazni ako kompanije ne uspeju da ih postignu.

Osnovne vrednosti za komponente MAR navedene su u Periodičnom pregledu 2018. godine i ostaju važeće za period od pet godina. Sadašnja revizija se bavi procenom predloga za MAR koje su podnele regulisane kompanije i njihovo usklađivanje sa osnovnim vrednostima za relevantnu tarifnu 2019. Godinu. Ovaj pregled ocenjuje da li su predlozi licenciranih izračunati u skladu sa zakonskim zahtevima.

RUE poziva licencirane kompanije, potrošače i sve druge zainteresovane strane da doprinesu ovom procesu tako što će pregledati i komentirati podatke i stavove predstavljene u ovom konsultativnom izveštaju tako da procena bude tačna za maksimalno dozvoljene prihode za operatora sistema prenosa i tržišta (OPS / OT).

Strane koje žele da dostave svoje eventualne komentare na predloge RUE pozivaju se da dostave svoje pismene komentare na e-mail ero.pricing-tariffs@ero-ks.org najkasnije do **8. marta 2019. godine**. Takođe komentari se mogu poslati na sledeću adresu:

*Regulatorni Ured za Energiju
Odeljenje za Tarife i Cene
Ul. Dervish Rozhaja Br. 12, Prishtina, 10000, Kosovo*

Relevantni dokumenti

Završna procena MAR za OPS/OT u okviru procesa periodične procene-detaljna procena	http://ero-ks.org/2018/Raportet/Pergjigje%20ndaj%20komente%20te%20KOSTT_PRR2_final.pdf
Tarifno sprovođenje KOSTT-a za 2019. godinu	http://www.ero-ks.org/2019/Tarifat/Aplikacioni_KOSTT.pdf

2 Usklađivanje maksimalno dozvoljenih prihoda

Na osnovu Pravilnika o utvrđivanju prihoda za OPS/OT, RUE je pažljivo analizirao sve komponente troškova i zahteve licenciranih koji su predstavljeni u svojoj aplikaciji za maksimalno dozvoljene prihode. U toku redovnog procesa usklađivanja, RUE koristi vrednosti postavljene tokom periodičnog pregleda 2018-2022. godine i usklađuje MAR kako bi odrazio razlike između troškova koji su predviđeni tokom periodičnog pregleda i trenutnih razumnih troškova regulisanih kompanija, koje su izvan njihove kontrole. Tokom ovog procesa, RUE će:

1. Indeksirati operativne troškove i troškove održavanja za faktor efikasnosti koji je određen tokom procesa periodičnog pregleda i godišnje inflacije koja se utvrđuje korišćenjem harmonizovanih indeksa potrošačkih cena (HICP) u zemljama evrozone;
2. Odrediti dozvoljene troškove gubitaka (LSSCt) za OPS i ažurirati ih kako bi uključio razliku između dozvoljenih i ostvarenih troškova za prethodni regulatorni period koji su mogli nastati kao rezultat promene u troškovima kupovine energije na veliko ili promene u tokovima električne energije u sistemu prenosa;
3. Ažurirati MAR OPS / OT -a kako bi se prikazala razlika između dozvoljenih prihoda i ostvarenih prihoda u prethodnoj relevantnoj godini ($t-1$);
4. Ažuriranje predviđanja dozvoljenih troškova dodatnih usluga;
5. Odrediti MAR OPS/OT-a za prethodnu godinu t .

3 Energetski bilans

RUE je koristio ažurirani bilans od KEDS-a kako bi uzeo u obzir ažuriranu potrošnju i vrednovanje za regulisanje potrošača koji su povezani na nivo napona od 35 kV. Sprovođenje zakonskih promena u okviru liberalizacije tržišta bitno utiče na tretman gubitaka u elektroenergetskom sistemu. Ažurirani bilans će se koristiti za izračunavanje kupovine energije na veliko za pokrivanje gubitaka prenosa, distribucije i tarife na malo za univerzalnu uslugu.

3.1 Procena ostvarenog i predviđenog bilansa električne energije

U cilju procene troškova vezanih za kupovinu gubitaka na nivou OPS-a, RUE je analizirao podatke koje je KOSTT prijavio za 2018. godinu i podatke za predviđeni bilans za 2019. godinu. Za predviđanje bilansa 2019. godine, RUE je uzeo u obzir usvojeni bilans, ažurirajući očekivanja vezana za proizvodnju električne energije od uvođenja u rad agregata iz obnovljivih izvora i ažurirane predviđanje KEDS-a u vezi potrošnje električne energije na nivou OSD-a.

Predviđanja bilansa električne energije za 2019. godinu prikazana su u sledećoj tabeli:

Tabela 1: Bilans električne energije u OPS

Bilans električne energije u OPS	Jedinica	2019 Predlog
Priključenje u OPS	GWh	6,479
Neplaćena energija na severu	GWh	259
Izvoz	GWh	663
Uvoz	GWh	849
<hr/>		
Gubici u OPS	GWh	115
	%	1.78%
<hr/>		
Izlaz energije iz prenosa/priključenje u OSD	GWh	5,048

Očekuje se da će potražnja za energijom na nivou OPS-a u 2019. godini porasti za 4,4% u odnosu na 2018. godinu. Ovo povećanje je rezultat povećane potražnje na nivou OSD-a.

Uvoz energije uključuje energiju potrebnu za pokrivanje potrošnje potrošača priključenih na nivou OST-a kao i energiju potrebnu za pokrivanje gubitaka u mreži OST-a i OSD-a, kao i snabdevanje potrošača univerzalnim uslugama. Razlika se izračunava kao izvoz u cilju poravnanja bilansa.

4 Redovna usklađivanja

U ovom delu su prikazana izračunavanja u vezi sa redovnim godišnjim usklađivanjima za 2018. godinu. Izračunavanje ovih usklađivanja će biti uključeno prilikom utvrđivanja maksimalno dozvoljenih prihoda za relevantnu 2019. godinu.

4.1 Usklađivanje za stopu inflacije

Da bi se izvršilo izračunavanje usklađivanja vezanih za stopu inflacije, kao referenca se uzima stopa inflacije koju objavljuje Eurostat za zemlje evrozona, koja je za 2018. godinu iznosila 1,73%¹. Način izračunavanja takvih prilagođavanja je utvrđen u Pravilniku prihoda OPS / OT-a.

Ova stopa se sprovodi na usklađivanje operativnih troškova, troškova amortizacije i povratka u kapital. Nakon sprovođenja stope inflacije od 1,73% na komponente gore navedenih troškova, sledi vrednost usklađenih troškova u iznosu od 0,44 miliona evra. Usklađivanja koja proizilaze od sprovođenja stope inflacije za svaku od komponenti dozvoljenih troškova u 2018. godini dodane su početnoj proceni troškova za 2019. godinu, utvrđene tokom periodičnog pregleda. Detalji ovih izračunavanja prikazani su u sledećoj tabeli:

Tabela 2: Usklađivanja za inflaciju

Linija	Jedinica	a) Dozvoljeno 2018	b) Usklađeno za HICP	c) Početna procena 2019 ²	d=b+c Dozvoljavanje 2019
OPEX	mil €	7.42	0.13	7.30	7.42
Amortizacija	mil €	9.53	0.16	10.31	10.48
Povratak	mil €	8.52	0.15	9.36	9.51
Ukupno	mil €	25.48	0.44	26.97	27.41

4.2 Kapitalne investicije

KOSTT je preko dostavljene dokumentacije zatražio dodatne projekte pored onih dozvoljenih tokom višegodišnjeg procesa pregleda. Dokumentacija koju je dostavio KOSTT ima opšti opis potrebe za realizacijom ovih projekata. U cilju procene tehničke i finansijske opravdanosti ovih projekata i povezanih troškova, RUE traži od KOSTT-a da proceni ove projekte u skladu sa Pravilnikom o proceni kapitalnih investicija, prema kojem se trebaju analizirati ekonomski parametri, kao što su CBA, NPV, troškovi po jedinici, alternative kao i opis radova koji se odnosi na takve projekte.

U nedostatku gore navedenih parametara, u ovoj fazi konsultacija, RUE nije mogao da proceni opravdanost ovih projekata, stoga oni i nisu bili uključeni u izračunavanje maksimalno dozvoljenog izračunavanja prihoda KOSTT-a. RUE očekuje od KOSTT-a, da u okviru ovog konsultativnog procesa, pruži neophodne dokaze Odboru RUE radi daljeg razmatranja ovih projekata.

¹ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/escb/html/table.en.html?id=JDF_ICP_COICOP_ANR&period=2017-12

² Na osnovu dozvola periodičnog pregleda 2018-2022 link:

http://ero-ks.org/2018/Raportet/Pergigije%20ndaj%20komenteve%20te%20KOSTT_PRR2_final.pdf

4.3 Faktor podele uštede

Pored gore pomenutih usklađivanja, RUE je takođe izvršila usklađivanje troškova održavanja sprovođenjem faktora uštede. Ova usklađivanja se sprovode kako bi se podstakla ušteta od strane kompanije, pri čemu će se uštede udeo podeliti između kompanije i potrošača sa podelnim faktorom od 50%. Iz izvršene analize, rezultirajuća vrednost uštede je 0,58 miliona evra, pri čemu usklađena vrednost uštede nakon sprovođenja faktora podele iznosi 0,29 miliona evra (deo za koji se nadoknađuju potrošači).

4.1 Fond za OIE

Iz analize aplikacije KOSTT-a, primećuje se razlika između troškova i prihoda Fonda za OIE-a za 2018. godinu. Vrednost ove razlike je -1,54 miliona evra. Ovi prihodi (kao odbici) uzimaju se u obzir prilikom izračunavanja trenutnih troškova AAC_{t-1}.

Predviđanje troškova fonda OIE izvršeno je na osnovu energetskog bilansa, kao i na zadnjim ažuriranjima o očekivanjima za uvođenje u rad agregata OIE-a. Vrednost troškova fonda, s obzirom na referentnu cenu od 35,6 € / MWh, iznosi 12,45 miliona evra.

4.2 Usklađivanje troškova gubitaka

Usklađivanje troškova gubitaka OPS-a vrši se kroz sledeću formulu:

$$(LSSCat-1 - LSSCft-1) * (1 + It)$$

Vrednost usklađenog troška za gubitak iznosi 0,40 miliona evra, što je posledica većih realizovanih energetskih tokova u odnosu na one predviđene i najviše prosečne cene za kupovinu gubitaka za 2018. godinu u prenosnoj mreži. Detalji izračunavanja su prikazani u sledećoj tabeli.

Tabela 3 Usklađivanja za troškove gubitaka

OSD MAR	Jedinica	Dozvoljeno 2018	Realizovano 2018	Predloženo 2019
Parametar indeksiranja				
It	%		7.49%	
Dozvoljeni gubici (LSSCt)				
LSSAt	%	1.78	1.78	1.78
REUEt	GWh	5,843.6	6,203.7	6,479
WHEAt	€/MWh	44.00	44.82	42.97
LSSCat-1	mil €		4.95	
LSSCft-1	mil €	4.58		4.96
Usklađeni troškovi³	mil €		0.40	

³ ovi troškovi su deo opšteg ažuriranja i prikazani su u MAR 2019. godine

Gde :

$LSSA_t$	su dozvoljeni gubici koji se prikazuju kao procenat energije koji ulazi u distributivni sistem u relevantnoj godini t
$REUE_t$	su energetske jedinice (MWh) ili (GWh) koje se priključuju u distributivni sistem u relevantnoj godini t
$WHEA_t$	je prosek troškova energije na veliko (€ / MWh) u relevantnoj godini t
$LSSCa_{t-1}$	je realizovani trošak dozvoljenih gubitaka u relevantnoj godini t-1, (izračunat korišćenjem dozvoljenih gubitaka)
$LSSCf_{t-1}$	je predviđeni trošak gubitaka u relevantnoj godini t-1 (izračunat korišćenjem dozvoljenih gubitaka)
I_t	je kamatna stopa za relevantnu godinu t, izračunata na osnovu EURIBOR-a plus S%, pri čemu S predstavlja vrednost koju će odrediti Regulator u periodičnim pregledima koji odražavaju premiju koju plaća korisnik licence za kratkoročne zajmove iznad stope EURIBOR-a

Predviđanje prosečne cene gubitka za 2019. godinu izvršeno je indeksiranjem trenutne cene proizvodnje od KEK-a na harmonizovanu stopu inflacije od 1,73% kao i predviđanje uvozne cene na osnovu trenutno ostvarenih cena kao i referentnih cena na regionalnim berzama.

4.3 Usklađivanje za netarifne prihode

Ostali prihodi realizovani od nereguliranih aktivnosti kao što su: prihodi od davanja u zakup imovine, od prodaje imovine, od mehanizma nadoknađivanja između TSO (ITC), neto prihodi od kamata se oduzimaju od maksimalno dozvoljenih prihoda. Vrednost ovih ostvarenih prihoda je prijavio KOSTT u njihovom sprovođenju u iznosu od 0,52 miliona evra, dok je na zahtev RUE-a, KOSTT podneo nacrt finansijskih pregleda na osnovu kojih je RUE uskladio ove prihode, koji su u iznosu od 1,05 miliona evra.

4.4 Usklađivanje korektivnog faktora prihoda

U skladu sa Pravilnikom o maksimalno dozvoljenim prihodima, korigovan je prihod iz 2018. godine. Načelo koje se sprovodi, tiče se ukupne procene stvarnih dozvoljenih troškova i realizovanih trenutnih prihoda. Ovi obračuni su izvršeni prema sledećoj formuli:

$$KREV_t = (AAC_{at-1} - ARR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

Gde:

AAC_{at-1}	<i>Dozvoljeni trenutni troškovi za relevantnu godinu t-1 ("Actual Allowed Cost as determined in Relevant Year t-1")</i>
ARR_{t-1}	<i>Predstavlja prihode ostvarene u relevantnoj godini t-1 ("is the Actual Regulated Revenues in Relevant Year t-1")</i>
I_t	<i>Kamatna stopa za relevantnu godinu t, izračunata na osnovu EURIBOR-a plus S%, gde S predstavlja vrednost koju je odredio RUE tokom periodičnih pregleda koja odražava premiju koja treba da se plati od korisnika licence za kratkoročne zajmove.</i>

Razlika između AAC_{at-1} od 23,61 miliona evra i ARR_{t-1} od 14,65 miliona evra, nakon sprovođenja kamatne stope iznosi 9,64 miliona evra. Ova razlika između dozvoljenih prihoda i trenutnih dozvoljenih troškova prenosi se kao ažuriranje prilikom određivanja MAR za 2019. godinu.

5 Predlog za maksimalno dozvoljene prihode OPS/OT-e

Maksimalno dozvoljeni prihodi za OPS/OT-e su izračunati prema sledećoj formuli:

$$MAR_t = OPMC_t + DEPC_t + RTNC_t + ASVC_t + LSSC_t + LICC_t - ITCR - NTFR_t + ADJ_t + KREV_t$$

Gde:

MAR_t – Maksimalno dozvoljeni prihodi u relevantnoj godini *t*

OPMC_t - Operativni i troškovi održavanja u relevantnoj godini *t*

DEPC_t - Dozvoljena amortizacija u relevantnoj godini *t*

RTNC_t - Povratak troškova dozvoljenog kapitala u relevantnoj godini *t*

ASVC_t – Dozvoljeni troškovi za pomoćne usluge u relevantnoj godini *t*

LSSC_t – Dozvoljeni troškovi gubitaka u relevantnoj godini *t*

LICC_t - Troškovi takse za licencu u relevantnoj godini *t*

ITCR_t - Neto prihodi od OPS / OT od među-OPS kompenzacijskog mehanizma u relevantnoj godini *t*

NTFR_t - Netarifni prihodi u relevantnoj godini *t*

ADJ_t - Usklađivanje troškova

KREV_t – Korektivni faktor prihoda u relevantnoj godini *t*

Izračunavanje svake od ovih komponenti razmatra se u nastavku.

Tabela 1 – Predlog MAR za OPS/OT

Predlog MAR za OPS/OT		2018 Dozvoljeno	2018 Realizovano	2019 procenjeno (PRR2)	2019 Predloženo
Parametri indeksiranja					
Faktor efikasnosti	%			1.5%	
HICP	%		1.73%		
Euribor	%		-0.11%		
S-faktor	%		7.6%		
It	%		7.49%		
Operativni troškovi i održavanja (OPMC_t)					
OPMC _t = OPMC _{t-1} * (1 + CPI _{t-1}) * (1 - E _t) * (1 - P _t)	€m	7.42	7.42	7.30	7.42
Troškovi licence					
Usklađivanje troškova održavanja			-0.29		
Dozvoljena amortizacija (DEPC_t)					
DEPC _t = DEPC _{t-1} * (1 + CPI _{t-1}) * (1 - P _t)	€m	9.53	9.53	10.31	10.48

Dozvoljeni povratak (RTNCt)					
$RTNC_t = RTNC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$	€m	8.52	8.52	9.36	9.51
Dozvoljeni gubici (LSSCt)					
LSSAt	%	1.78	1.78	1.78	1.78
REUEt	GWh	5,843.6	6,203.7	5,833.9	6,478.9
WHEAt	€/MWh	44.00	44.82	40.00	42.97
LSSCat-1			4.95		
LSSCft-1	€m	4.58		4.15	4.96
LSACT-1					
LSSCt					
Troškovi fonda OIE-a					
Troškovi		2.87	-1.54		12.45
Pomoćne usluge					
ASVct		2.59	-	2.66	2.66
Netarifni prihodi					
Neregulirani prihodi	€m	-0.06	-0.41	-0.06	-0.06
Prihodi od ITC		-0.40	-0.64	-0.40	-0.40
Usklađivanja PRR1 i 2017. godine					
Usklađivanja	€m	-1.26	-1.26	-1.26	-1.26
Preostali prihodi od KEK		-3.33	-2.67	-3.33	-3.33
OSD MAR					
Početni MAR	€m	30.47	23.61	28.75	
KREV					
AAC _{t-1}	€m		23.61		
ARR _{t-1}			17.32		
KREVt = (AACat-1 – ARRt-1) * (1+ It)			9.64		
KREV _{t-1}					9.64
Završni MAR					52.08

Kao rezultat izračunavanja svake komponente troškova, MAR koji je predložen za OPS/OT za 2019. godinu iznosi 52,08 miliona evra.